

AARDE ETEN

**DOLORES
REYES**

AARDE ETEN

Vertaald uit het Spaans
door Lisa Thunnissen

Oorspronkelijke titel *Cometierra*. Editorial Sigilo, Buenos Aires

© 2019 Dolores Reyes / Editorial Sigilo

© 2022 Nederlandse vertaling Lisa Thunnissen /

Uitgeverij Wereldbibliotheek

Alle rechten voorbehouden

Omslagontwerp Rouwhorst + Van Roon

Omslagbeeld © Lumezia / iStockphoto

NUR 302

ISBN 9789028450332

www.wereldbibliotheek.nl

*Ter nagedachtenis aan
Melina Romero en Araceli Ramos.*

*Voor de slachtoffers van femicide,
voor hun nabestaanden.*

jij die enkel lieve woorden hebt voor de doden

LEOPOLDO MARÍA PANERO

Niemand weet wat het lichaam vermag.

BARUCH SPINOZA

‘De doden horen niet bij de levenden. Dat weet je donders goed.’

‘Kan me niet schelen. Mama blijft hier, in mijn huis, op de aarde.’

‘Kappen met dat gedoe. Iedereen wacht op je.’

Als ze niet naar me luisteren, eet ik aarde.

Vroeger deed ik het voor mezelf, om dwars te zitten, omdat ze het vervelend vonden en zich ervoor schaamden. Ze zeiden dat aarde vies was, dat mijn buik zou opzwellen als die van een pad.

‘Opstaan, nu meteen. Fatsoeneer je een beetje.’

Later at ik aarde voor anderen die wilden praten. Anderen die er niet meer waren.

‘Waar denk je dat het kerkhof voor is? Om mensen te begraven. Aankleden, hup.’

‘Wat kunnen die mensen mij nou schelen. Mama is van mij. Mama blijft hier.’

‘Je lijkt wel een zwerver. Je hebt je haar niet eens gekamd.’

Ik kijk de kamer rond, de houten muren die mama vanbinnen wou betegelen. De metalen platen van het dak, flink hoog, grijs. De grond, mijn bed en de kant van de kamer waar zij sliep als pa vervelend deed.

Aan die kant ligt straks niemand meer, denk ik, en ik begraaft mijn hoofd in mijn kussen. Mama borstelde mijn haren, mama knipte ze.

‘Moeten we je soms dragen? Hou toch op met dat geklier. Je zou je moeten schamen dat je zo loopt te etteren vandaag.’

Ik spring op, mijn hemd verdwijnt zowat onder mijn haar, een gordijn dat tegen de rand van mijn onderbroek kriebelt. Ik buk. Zoek mijn schoenen, de broek van gisteren die ergens moet rondslingeren. Mijn tranen hou ik voor mezelf, zodat alleen de woede blijft, die krampen door mijn lijf jaagt.

Om bij de wc te komen moet ik de kamer uit. Langs die mensen die als vliegen door mijn huis zwermen. Roddelzieke burens, die roken en onzin uitkramen.

Walter is vast in opstand gekomen. Hem krijgt niemand om.

Nooit meer mama en ik.

Ik trek mijn broek aan, stop mijn hemd in. Ik doe de knoop dicht, trek de rits omhoog, staar mijn tante de hele tijd aan. Misschien houdt ze dan even op met zeiken.

Ik sta op, loop de kamer uit achter die handen aan die het in de doek gewikkelde lichaam dragen, maar alleen omdat ik het zat ben. Omdat ik wil dat ze voor eens en voor altijd oprotten.

Walter wil niet komen.

Haar stilletjes in een open gat op het kerkhof zien vallen, achterin, waar de graven van de armen zijn. Geen grafstenen, geen brons. Voor het rietveld, een droge mond die haar opslokt. De aarde, opengereten als een wond. En ik probeer haar tegen te houden, met de kracht in mijn armen, in mijn lijf, dat het gat nog niet eens in de breedte kan bedekken. Mama valt toch.

Dat beetje kracht van mij verandert niks.

De aarde sluit haar in als de klappen van mijn vader en ik lig plat tegen de grond gedrukt, dicht als altijd bij dat lichaam, dat nu wordt weggerukt als tijdens een overval.

Ondertussen bidden de stemmen.

Waarvoor? Als uiteindelijk alleen de omgewoelde aarde rest.

Nooit meer mama en ik.

Ze laten haar zakken. Dekken haar toe. Met mijn oor op de aarde kijk ik ernaar. Ik kan nog ademen. Ik dacht van niet, dacht dat mijn ribben waren ingeklapt en over mijn longen krasten.

In mijn nachtmerries is het geluid van die plek blijven hangen, restanten van pijn en stank.

Zelfs de zon verwacht me, bloedt op mijn warme huid. En mijn ogen branden alsof iemand er zuur in heeft gooid, vechten tegen de tranen.

De pijn is vuilnisgeel, koortsgeel, of grijs, metaalplaatgrijs, ziekelijk grauwgrijs. Alleen de pijn lijkt nooit te sterven.

Ze laten je hier achter, mama, iedereen, ook al wil ik het niet. Ook al laten mijn handen niet los, jij blijft hier.

Ik geloof dat ik weinig kan doen, behalve aarde eten van deze plek, zodat ze niet meer vijandig is, de onbekende aarde van dit kerkhof waar we nooit hebben gelopen, mama of ik.

Zij blijft hier en ik neem wat van deze aarde mee vanbinnen, om in het donker mijn dromen te zien.

Ik doe mijn ogen dicht om met mijn handen op de aarde te steunen die jou nu toedekt, mama, en het wordt nacht in mijn hoofd. Ik knijp mijn vuisten dicht, schep haar op en breng haar naar mijn mond. De kracht van de

aarde die jou verzwelgt is duister en smaakt naar boomstronk. Het voelt goed, ze onthult dingen, laat me zien.

Wordt het ochtend? Nee. Het is de zon die mijn ogen, mijn huid verschroeit. De aarde lijkt giftig.

Ze zeggen: 'Sta op, Aardeter, sta nou op. Laat haar los, laat haar gaan.'

Maar ik knijp mijn ogen stijf dicht. Ik vecht tegen de weerzin om nog meer aarde te eten. Het is niet genoeg, ik ga niet weg zonder te zien, zonder te weten.

Iemand zegt: 'Kon er zelfs geen kist van af?'

En dan moet ik mijn ogen wel opendoen.

Mama, je gaat dat gat in in een doek die wel een vod lijkt. Met wie moet ik nou praten? Zonder jou ben ik niks, wil ik niet zijn. Moet ik met de aarde praten? Ze heeft al tegen me gepraat.

Ze hebben haar geslagen. Ik zie de klappen maar voel ze niet. De ziedende vuisten die gaten in haar vlees beuken. Ik zie papa, handen die lijken op de mijne, sterke armen met daaraan de vuist die zich als een vishaak in je hart en in je vlees klauwt. En iets wat wegstroomt, als een rivier.

Je bent dood, mama, je bent zomaar ineens van ons afgesneden.

'Sta op, Aardeter, sta nou op. Laat haar los, laat haar gaan.'

EERSTE DEEL

1

Walter was lief, niet zoals tante. Hij kwam op mijn bed zitten luisteren, zei niet veel. Hij werd niet boos als ik soms mijn kussen pakte en op de grond ging slapen, onder het bed, alsof de planken en het matras het dak waren van een huis waarin alleen mijn lijf paste. Daar zat hij, urenlang, bij mij. Te wachten.

Ik luisterde naar de geluiden van het huis, groeide.

Soms vroeg mijn broer naar papa. 'Pa,' zei hij. Hij wou weten of hij terug was, of ik hem nog was tegengekomen.

'Ik heb niks van papa gehoord. Zal ik het de aarde vragen?'

'Nee,' zei Walter altijd, 'dat is niet goed voor je.'

Op een middag wachtte ik tot tante iets te eten ging kopen en glipte mijn kamer uit. Ik zocht Walter in de kamer ernaast. Ze hadden het grote bed meegenomen.

Ik ben alleen, dacht ik. En als Walter en tante nou niet meer terugkomen?

Ik ging naar de keuken en maakte een blikje erwten open. Ik vond het zonde om ze weg te gooien, dus ik goot het blikje leeg op de tafel. Een slijmerige vloeistof verspreidde zich vanaf het hoopje dat in het midden bleef liggen. Ik kreeg trek, maar niks ervan. Mijn buik moest leeg zijn. Ik ging op zoek naar een mes en toen de la open schoot zag ik de flesopener van m'n vader.

Om de aarde vragen te stellen had ik iets van hem

nodig, maar mijn tante en Walter hadden hem uit het huis gewist, en uit mijn leven. Zelfs zijn bed was weg. Ik pakte de flesopener uit de la en keek ernaar. Daarna stopte ik hem blij in de zak van mijn korte broek, alsof ik een schat had gevonden.

Ik liep op blote voeten naar buiten, mijn haren los, de flesopener in mijn zak, het lege blikje in één hand en het mes in de andere. Ik ging in de tuin zitten, liet mijn hand over de aarde glijden, boorde het mes erin en trok het eruit. Dat voelde lekker. Ik stak het er weer in, maar dit keer trok ik het er niet uit, ik probeerde ermee te wiebelen, de aarde open te breken, een beetje los te woelen. De aarde is sterk, maar ze liet me begaan. Toen ze openging, drukte ik mijn hand erop en kneep mijn vingers dicht. Aarde in mijn vuist. Ik legde de korrels op mijn broek. Woelde steeds meer aarde los met het mes en mijn hand en verzamelde een bergje. Daarna haalde ik de flesopener van m'n vader uit mijn zak en duwde hem in het gat. Ik zette hem rechtop, in het midden, en stopte vuisten vol aarde terug tot hij helemaal begraven was. Ik veegde mijn handen af aan mijn broek en mijn benen.

Als ik zat, kwam mijn haar tot aan de grond. Het had dezelfde kleur als de aarde waarop ik leefde.

Ik wou dat er iets of iemand, al was het maar een beestje, uit zou komen kruipen, naar mij toe, maar dat gebeurde niet. Ik wachtte toch, keek naar mijn handen, mijn benen en het mes. Daarna raapte ik alles op, de aarde, de flesopener, en dacht aan de laatste keer dat ik m'n vader een biertje open had zien maken.

Daaraan denken deed pijn. Chagrijnig stopte ik alles in het blikje.

Ik stond op en liep naar binnen. Een deel van het erwtenvocht was op de grond gedropen. Ik schoof een stoel aan en ging zitten. In mijn ene hand hield ik het blikje en van de andere draaide ik de palm omhoog. Ik wou een beetje aarde in mijn open hand gieten, maar het kwam er allemaal tegelijk uit, de aarde en de flesopener. Een deel van de aarde viel op de grond. De rest bracht ik naar mijn mond en verorberde ik, gretig om papa weer te zien. Ik legde de korrels op mijn tong, deed mijn mond dicht en probeerde te slikken. Het voelde alsof de aarde van een ding op mijn hand iets levends werd, vriendelijke aarde in mijn buik, en ik bleef dooreten. Toen er niks meer over was, lag de flesopener er nog. Ik likte hem helemaal schoon.

Toen mijn buik vol aarde zat, deed ik mijn ogen dicht.

‘Papa leeft nog,’ zei ik later tegen Walter en mijn tante, toen ik zag dat ze me stonden aan te gapen. Ik dacht dat ze blij zouden zijn, maar nee. Ze zeiden niks. Het was alsof ze bevroren waren. Ik rende naar Walter toe en sloeg mijn armen om hem heen.

‘Wat heb je nou weer geflikt, kutkind?’ zei mijn tante, en ze pakte me bij mijn arm om me bij mijn broer weg te halen.

‘Papa leeft nog, Walter,’ herhaalde ik terwijl zij me naar achteren trok.

Mijn broer kwam weer dichterbij en pakte mijn hand. Hij nam me mee naar de badkamer, waste mijn benen met een spons, liet de kraan lopen. Terwijl hij mijn armen en handen schoonboende, liet Walter me beloven dat ik nooit meer aarde zou eten. Toen ik dat beloofde, aarde mijn

broer me over mijn hoofd. Ik wist niet of hij nou zoveel langer was of dat ik zo, met zijn hand op mijn haar, kleiner werd.

‘Nou tandenpoetsen,’ zei hij, en hij liet me alleen in de badkamer.

Ik keek naar mezelf in de spiegel en lachte: mijn tanden zaten onder de moddervlekken. Ik dacht aan papa met zijn peuken, aan de geur en het donker in zijn mond, en ik dacht dat zij het wilden vergeten en dat dat misschien wel het beste was. Ik draaide de kraan weer open, hield mijn tandenborstel onder de straal, deed er wat tandpasta op, maakte alles nat en begon te poetsen.

Terug in de keuken deed ik een laatste poging.

‘Je broer leeft nog.’

Tante draaide zich om en keek me woedend aan. Uit haar broekzak haalde ze een bundeltje peuken.

‘Vies kind. Als ik je nog één keer aarde zie eten, verbrand ik je tong met mijn aansteker.’

Ik schrok zo dat ik er een tijdlang zelfs niet op durfde te lopen, dus probeerde ik nooit op blote voeten naar buiten te gaan. Als ik zin had in aarde, dwong ik mezelf om iets heel warm te eten, rechtstreeks van tantes fornuis. Ik wachtte niet. Ik propte mijn mond vol en voelde de blaren opkomen op mijn gehemelte. Doordat mijn tong in de fik stond moest ik het ene glas water na het andere drinken. Dan raakte mijn buik vol en ging de trek in aarde weg. De volgende dag at ik haast niks, kon ik haast niet praten.

Op school hielden ze na een tijdje op met pesten. Er zat geen aarde meer in mijn rugzak, die vlekken maakte op mijn schriften en stiekem gelach opleverde. Er lagen ook geen met aarde gevulde papiertjes van snoep – dat ik wou

maar niet kon kopen – meer op mijn tafel. Er waren alleen soms wat blikken, en veel stilte.

En zonder de aarde ging alles perfect.

Tot juf Ana niet meer kwam.

2

Ze hadden naar haar gezocht, zeiden ze, achter het rietveld.

Ik niet.

Ik keek naar de hoek van het schoolplein waar ze altijd een oogje hield op Walter en de andere jongens die aan het voetballen waren. Ze wou niet dat iemand het in zijn hoofd zou halen om in de boom daarachter te klimmen want ze konden vallen.

Ik wachtte.

En toen de politie ophield met zoeken in het struikgewas en tussen de huisjes naast de rivier zocht ik naar haar aan de rand van het plein, in de aarde waar ze haar mooie schoenen in plantte om ons te zien spelen.

Ik had geen trek meer en wist niet of ik nog steeds kon zien, maar ik liet mijn handen over de aarde glijden en dacht eraan dat ze maar niet terugkwam. Ik wou haar niet kwijtraken. Ik dacht aan de levende juf Ana. Aan een lachende juf Ana. Toen kneep ik mijn vuist dicht, probeerde iets van haar in mijn hand te sluiten, in mijn mond.

Ze konden wel zeggen dat die witte stofjas mooi was, ik vond het een onding. Hij werd vies. Bij mijn polsen zat hij nu onder de aarde. De kraag en de voorkant waren groezelig geworden.

Op weg terug naar huis dacht ik aan mijn rokende tante en haar aanstekers. Toen ik aankwam trok ik mijn jas uit, rolde hem op en verstopte hem tussen de planten. Tegen tante zei ik dat ik hem op school was kwijtgeraakt, dat ik hem bij gym uit moest trekken.

‘Hoor eens kind, ik ben het een beetje zat,’ zei ze. ‘Ik ben voor jullie komen zorgen omdat je moeder overleed, omdat mijn broer er niet is, maar jullie luisteren voor geen meter.’

Ze ging verder met koken in de keuken en ik wist niet of ze het nog tegen mij had of dat ze tegen zichzelf praatte: ‘Ik hou helemaal niet van kinderen, ik héb er ook geen.’

Ik liep naar de tafel om te wachten tot het over was en hoorde haar niet meer. Na een tijdje kwam Walter thuis en hij kwam bij me zitten. Als Walter moe was, zakte hij onderuit met zijn benen wijd.

Tante kwam met een pan uit de keuken.

‘Ga de borden eens halen,’ zei ze tegen Walter. ‘En jij drie glazen en drie vorken.’

Toen we wilden opstaan legde tante haar hand op mijn pols en zei: ‘Nog één keer niet luisteren en het is einde verhaal, begrepen?’

‘Meisje dat bij het raam zit te tekenen, sta eens op!’ zei de conciërge de volgende dag op school. Ze hadden hem gestuurd om mij te halen. Ik zei niks tegen hem. Ik wist dat ik in de nesten zat. Ik pakte de tekening met beide handen vast en liep achter hem aan naar de directiekamer. Iedereen keek naar mij.

Daar zat mijn tante. Ze wist van niks. Ze was komen klagen vanwege de verloren jas.